

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

לפני: כבוד השופט גיא הימן

התובעת: הדר טופז נגר

נגד

הנתבעת: סיעת "תנועת אשדודים" במועצת-העירייה של אשדוד

בשם התובעת: בעצמה

בשם הנתבעת: מר יניב קקון, לשעבר המשנה לראש-עיריית אשדוד,

חבר-המועצה של עיריית אשדוד

מר מאיר אברזיל, חבר-המועצה של עיריית אשדוד

פסק-דין

העובדות

1. על עובדותיה של פרשה זו אין, כנדמה, חולק. הנתבעת היא תנועה חברתית, שהתמודדה בהצלחה בבחירות למועצת-העירייה של אשדוד. היא מיוצגת במועצה בידיהם של מר יניב קקון ומר מאיר אברזיל – יזמים חברתיים מובילים, ישרי-דרך ועתירי-עשייה. בשמונת החודשים שקדמו לבחירות האחרונות לרשויות המקומיות – יולי 2023 עד פברואר 2024 – שיגרה הנתבעת לרשומים כפעיליה מסרונים, שנועדו לעודדם לעשייה למענה ולדרכנם לתמוך בה בבחירות למועצת-העירייה. "ההודעות, כל-כולן", העיד יושב-הראש של הנתבעת לפני, "[נשלחו] במסגרת תעמולת-הבחירות" (פרוטוקול-הישיבה מהיום, שטרם תומלל לטקסט).

2. רצה הגורל ומספר-הטלפון הנייד של אחד מפעיליה, דוברי-הרוסית, של הנתבעת נרשם במאגרי-התנועה ואחת מספרותיו שגויה. טעות זו, שאין הנתבעת יודעת אם מקורה ברישום שגוי בטופס-ההרשמה או בהצטקה שגויה של תוכנו של טופס זה אל מחשבי-התנועה, הובילה לכך שהתובעת זכתה לקבל למכשיר-הטלפון הנייד שלה – ומספרו הוא זה שנרשם בשגיאה – עשר הודעות של תעמולת-בחירות ובהן הזמנות להצטרף לשורותיה של התנועה, מסרים בדבר עמדותיה, קישור לראיון עם יושב-הראש שלה והפצרה להצביע עבורה. תשע מן ההודעות היו בעברית אך התובעת זכתה להיכלל גם בקבוצת-מיקוד של פעילים דוברי-רוסית. לא עזרה לתובעת העובדה כי היא מתגוררת בעיר יהוד; כי זכותה היא להצביע אך בבחירות למועצת-העירייה של יהוד ולראש/תה; כי אין ולא היה לתובעת, או למי מן הקרובים לה, קשר כלשהו לעיר אשדוד וכי אין היא דוברת רוסית, כל עיקר.

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

3. ההודעות שנשלחו לא כללו מנגנון של בקשת-הסרה. התובעת ניסתה, ביוזמתה, להגיב בהודעה: "הסר" אלא שבשל היעדרו של מנגנון-הסרה לא יצאה ההודעה ממכשיר-הטלפון שלה וממילא לא הגיעה ליעדה. ההודעות לא כללו, זולת בקישורים אשר אין להלין על התובעת כי מיאנה לפתוח אותם, פרטי-התקשרות של מי מהמעורבים בפעילותה של התובעת. כך מצאה התובעת את עצמה חסרת-אונים אל מול הודעות, שהמשיכו להגיע ולא ניתן היה לעוצרן. ההודעות פסקו רק כשהנתבעת קיבלה לידיה את כתב-התביעה אשר לפני. או-אז ערכו אנשיה, ללא שיהוי נוסף, את הבדיקות הנדרשות עד שגילו את מקור-הטעות ותיקנה.

טענות-ההגנה

4. ענין אחרון זה משיב על טענתה האחת של הנתבעת בכתב-הגנתה, כי היה על התובעת לפנות לנתבעת ללא דיחוי ולבקשה לעצור את שיגור-ההודעות. לא זו בלבד, שהתובעת לא יכלה, במאמץ סביר, לפנות לאיש אלא שממילא אין הדין מניח לפתחה כל חובה שכזו. אמת, כפי שכתבתי באחת הפרשות: "הנמען אינו נדרש להסיר עצמו מרשימת-תפוצה. אין להפוך את היוצרות. סדר הדברים הנכון הוא זה, שבו קודם לשליחתו של דבר-פרסומת יש לקבל את הסכמתו של הנמען לשליחה זו. רק במקרה, שבו לכתחילה התיר הנמען משלוח כזה, עליו להסיר עצמו באורח אקטיבי משינה את דעתו ושוב אינו חפץ בקבלתן של הודעות. אחרת – אין שאלת ההסרה או אי-ההסרה גורעת מעצם האחריות להפרת הוראתו של החוק" (ת"ק (תל אביב-יפו) 31524-02-15 אבידור נ' פוני בי. זד. אס בע"מ, בפסקה 4ב' לפסק-דיני (פורסם במאגרי-המשפט 15.6.2015)).

5. ואם בפרשת אבידור דיברתי, הרי שעוד קביעה אחת הייתה נחלתה של פרשה זו: לענינה של הטלת אחריות לפי החוק, אין כוונתו של השולח מעלה ואינה מורידה. "ספאם" הוא מטרד ממשי, כתבתי, "הוא מפריע. הוא מציק. הוא גוזל זמן. הוא חודר אל הפרטיות. הוא מריח מניצולו של האחר למטרותיך. מובן כי לפי השקפתו, השולח איננו מטריד. הוא מבקש לקדם את עסקיו. מטעם זה, בדיוק, אין החוק מתעניין בכוונה. באפשרו פיצוי-לדוגמה, שאינו תלוי בהוכחתו של נזק, החוק אינו מתעניין אפילו בתוצאת שליחתו של דבר-הפרסומת. חד הוא בעיניו אם ההודעה הפריעה באורח פוגעני, או שהמקבל סילקה מעל פניו כסלק זבוב טורדני" (שם), בפסקה 4א'). עם זאת, ולהבדיל, ברי כי לכוונתו של השולח ולמידה של תום-לבו עשויה-גם-עשויה להיוודע משמעות בשקילתו של שיעורו הנכון של פיצוי בעקבותיה של הטלת-אחריות.

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

6. אך לנתבעת הייתה עוד טענה, וזו צריכה לפנים הכרעתי כאן. חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, האוסר על משלוחן של הודעות-"ספאם", פוטר מהוראותיו הודעות של מסר פוליטי ובכלל זה הודעות ובהן תעמולת-בחירות. כך, אכן, נקבע בסעיף 30א(א) לחוק וזו לשונו:

"30א. שיגור דבר פרסומת (א) בסעיף זה – 'דבר פרסומת' [הוא] כל באמצעות מיתקן בזק או ציוד קצה אחד מאלה:

(1) ...

(2) מסר המופץ לציבור הרחב

שמטרתו בקשת תרומה או

תעמולה;

(3) ...

'תעמולה' – הפצת רעיונות לשם השפעה על עמדות או על התנהגויות, למעט אם יש בה מסר פוליטי, ובכלל זה תעמולת בחירות" (ההדגשות הוספו).

במלים פשוטות, הודעות שיש בהן "תעמולה", כלומר הפצה של רעיונות לשם השפעה על הנמען, כפופות להוראותיו של החוק ובלבד שאין זו תעמולה פוליטית. הודעות של מסר פוליטי – פטורות. לא יכול להיות ספק כי ההודעות, ששוגרו לתובעת, היו הודעות של מסר פוליטי ובייחוד הודעות-תעמולה לקראת הבחירות לרשויות המקומיות בחודש פברואר 2024. כלום נדרש, אפוא, להניח להודעות, שקיבלה התובעת, לחסות תחת מטריית-החסינות הזו? מענה לשאלה זו מחייב אותנו להידרש לפירושה של הוראת-הפטור, לפי תכלית.

פרשנות תכליתית

7. כלל גדול הוא במשפטנו כי את הוראותיו של הדין יש לפרש לפי מטרתן. בלי תכלית – אין לך דבר. הבנת-התכלית – הרי היא מפתח בהבנתו של החוק וביישומו הנכון והצודק. כלל שני הוא כי הוראות-הדין נהנות מחִזְקָה, אף שזו ניתנת לסתירה, כי תכליתן היא להיטיב ולא להרע. שלוש נקודות-מוצא הן, אפוא, בפירושה של דברי-חקיקה: ראשית, כי דבר-החקיקה נועד להשיג מטרה כלשהי ולא נחקק "כך סתם"; שנית, כי המטרה היא ראויה; שלישית, כי מטרה זו ראויה משום שאין היא מתכחשת לזכויות יסודיות של הפרט.

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

8. מחוקקיו של התיקון ה-63 לחוק התקשורת – הידוע, לעניננו, גם בכינויו העממי: "חוק-הספאם" – מצאו מקום לפטור הודעות פוליטיות מדרישותיו המגבילות של החוק. ברי כי הם עשו כן בשמה של מטרה, שאותה הם ביקשו להשיג. חזקה היא כי כוונתם – ובעקבותיה תכליתו של החוק כפי שעלינו להבינה היום – הייתה טובה. חזקה היא כי יוצרי-החוק לא עשו כמעשה חתול, השומר על השמנת. הם לא ביקשו לשחרר את עצמם ואת שכמותם מכבליה של התנהלות ראוייה כלפי הציבור וכלפי פרטיו. חזקה היא כי לא התבקש להתיר כל רסן במשלוחן של הודעות בידי פוליטיקאים אך משום, שפוליטיקאים הם שחוקקו את החוק. מהי, אפוא, תכליתו של הפטור ולו זכות הודעות של תעמולה פוליטית? מהו הרעיון, העומד ביסודה של החסינות שבדין?

9. פסיקתו של בית-המשפט העליון עמדה על מטרתו הכללית של "חוק-הספאם". "תכלית הסדר הספאם", קבע כבוד השופט עופר גרוסקופף, "היא למנוע פגיעה בפרטיותו של המשתמש ברשת והטרדתו באמצעות משלוח ספאם. מטרת ההסדר [היא] לחסוך מ[נמעני-ההודעות] את הפגיעה וכן את הטרדה הכרוכה בטיפול בדבר פרסומת, הנשלח באחת מהדרכים הקבועות בחוק. [זאת, בגלל] מספר נזקים אשר תופעת דואר הזבל גורמת" (ע"א 534/17 עו"ד לפיד נ' סלקום ישראל בע"מ, בפסקאות 11 ו-12 לפסק-דינו (פורסם באתר הרשות השופטת 6.3.2019)).

10. גם לחריגים, הקבועים בחוק, יש כוונה. "בקביעת[ם] ביקש המחוקק לאזן בין העלויות והנזקים העלולים להיגרם לנמען מהפרקטיקה של משלוח דברי פרסומת ללא קבלת הסכמת הנמען, לבין התועלות החברתיות והצרכניות העשויות להיות לשימוש באמצעי הפצה אלקטרוניים בהם הוגדרו החריגים" (שם, בפסקה 15). במלים פשוטות, החוק מכיר בכך שלא אחת עשויות הודעות, הנשלחות לנמעניהן אף בלי הסכמתם, להשיא תרומה חברתית, שתועלתה גבוהה מן הנזק, הנגרם לנמען בקבלתן ועל כן יש לאפשרן.

11. לא קשה לנחש מה תועלת מוצא החוק בשחרורן של הודעות של תעמולה פוליטית מכבליו. חופש-הביטוי הפוליטי הוא מן החשובים שבערכיה של השיטה הדמוקרטית. החלפה חופשית של רעיונות פוליטיים, כוח לקדםם וחיפיתם של בני-הציבור לשיח פוליטי ער, תוסס ורלוונטי היא חלק ממטרתו, החיובית, של הפטור שבחוק. השתתפות ערה בבחירות – בין לכנסת ובין לרשויות המקומיות – גם היא יעד, ששכרו החברתי (ולא אחת גם האישי) בצדו. לשיטתו של החוק, דרך כלל תהא התועלת החברתית המצרפית מאי-הגבלתן של הודעות פוליטיות – תרומה לשיח האזרחי ותרומה להשתתפות בבחירות, רבה מן המחיר שגובה הדבר – בייחוד בטרדה, בפגיעה בפרטיות ובפגיעה באוטונומיה של הפרט, שהן ממאפייניו הבולטים של "ספאם".

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

הודעות, שאינן קולעות לתכלית-הפטור

12. דווקא ההכרה בחשיבותו של הפטור המדובר ובתועלת הגלומה בו, לפי תכליתו האובייקטיבית (זו, המפורשת בבתי-המשפט במועד, שבו ניתנות הכרעותיהם), מחדדת את הבנתם של גבולות-התחולה של פטור זה. אם נהיר כי החרגתם של מסרים פוליטיים ושל תעמולת-בחירות מגדריו של "ספאם" נועדה לאפשר השפעה על הנמען ועל דעותיו ועירובו בשיח האזרחי בסוגיה נושא-ההודעה ברי, ובאותה מידה, כי שיגורם של מסרים פוליטיים שאינם, ולא יוכלו כל עיקר, להיות רלוונטיים לנמען אינו עונה לתכליתו של פטור זה. על הדעת עולים ביטויים שונים של היעדר-רלוונטיות אף כי ברי, שאין מדובר ברשימה סגורה או מוחלטת וממילא כל מקרה ייבחן לגופו. לצורך-הדוגמה, שיגורה של הזמנה להצביע בבחירות לכנסת לילד, שגילו חמש שנים, נחזה בעיני לשיגור של מסר, שאינו קולע לתכלית-הפטור שבחוק ועל כן לא יחסה בצלו של פטור זה. בדוגמה אחרת – הכול כיד-הדמיון הטובה – אפשר ששליחתה של הודעה, שכל-כולה כתובה אמהרית לנמען, שאינו דובר את השפה הזו, עלולה תועלתה לשיח הפוליטי להיות נמוכה מן הטרדה, שהיא גורמת לנמען ובשל כך לא תזכה לחסינות שבחוק.

13. אך מובן כי נדרשות כאן זהירות ובחינה מדוקדקת של נסיבות-המקרה. אלו – זהירות, הקפדה ובדיקה יסודית – אינן זרות לערכאות-המשפט. הן לחם-חוקן. לחשש מפניו של נטל כבד מדי, שיונח לפתחו של שולח-ההודעה, אשיב בפשטות כי היכולת להימנע, במאמץ סביר (שגבולותיו יתוו, כדרכו של המשפט המקובל, ממקרה למקרה) היא, כשלעצמה, משתנה חשוב בקביעה אם תועלתו של הפטור במקרה המסוים רבה מן הנזק שבהחלתו. ככלל, איני רואה צידוק, וגם תכליתו של החוק אינה תומכת בכך, ששולח ישוחרר מכל מאמץ למנוע הטרדה, שאין בה כל תועלת לנמען או לציבור. כפי שכבר ציינתי, המחוקק לא ביקש לעשות שדה זה של המשפט – פרוץ לכל רוח. יתכבד נא מי, שמבקש לגרוף טובת-הנאה משליחתן של הודעות ויפעל, בסבירות, לוודא כי אלו משרתות מטרה רלוונטית. ומעת, שנמען נשא בנטל ראשוני להראות כי אין המסרים שנשלחו אליו יכולים להיות רלוונטיים עבורו, עובר הנטל אל כתפיו של השולח להראות אחרת.

14. שליחתן של הודעות, המזמינות תמיכה בסיעה וכל פעילותה בדל"ת-אמותיה של העיר אשדוד או של מועצת-העירייה שלה, לנמענת שאינה זכאית לבחור שום סיעה למועצה באשדוד ואין היא קשורה, ולו באופן רחוק, לשיח על הנעשה בעיר, אינה מקיימת את תכליתו של הפטור שבחוק. התובעת עמדה בנטל להראות היעדר מוחלט של רלוונטיות של המסרים ששוגרו אליה. אשר לנתבעת, נציגיה הודו ביושר כי ההודעות ששלחו לא יכלו להיות רלוונטיות לתובעת.

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

15. המאמץ, שאילו השקיעה הנתבעת יכל למנוע את שליחתן של ההודעות לתובעת, אינו כבד כלל ועיקר. וידוא, בטופס-הרשמה שממלא פעיל כי מספר-הטלפון שלו נכתב נכון, הוא פעולה קלה (נוהג מקובל הוא, למשל, לבקש רישום כפול של פרטי-ההתקשרות עם הנרשם, בייחוד של כתובת-הדואר האלקטרוני שלו). גם אחר כך, מניעתה של טעות-הקלדה או וידוא כי טעות שנפלה בהזנת-הנתונים למאגר מתוקנת ללא דיחוי, הם עניין מתבקש ופשוט. כל מקום וכל צידוק היה לצפות מן הנתבעת לנקוט את הצעדים, המעטים, שיכלו למנוע מראש את התקלה. גם מנגנון של "הסר" יכל לעזור, אם כי איני סבור שהנתבעת התרשלה בכך, שלפי עצתם של יועצי המשרדים ולפי תוכנן של ההודעות, היא לא הוסיפה מנגנון שכזה להודעותיה.

על יסודו של כל האמור מצאתי מקום לקבוע, שהנתבעת הפרה את הוראותיו של סעיף 30 לחוק-התקשורת. יש למצוא אותה אחראית לשיגורן של הודעות-"ספאם" לתובעת.

שיעור-הפיצוי

16. החוק מקנה לבית-המשפט שיקול-דעת בקביעתו של שיעור-הפיצוי למי, שהיה נמענו של "ספאם". אך מובן כי התקרה שבחוק – אלף שקלים להודעה – משקפת נסיבות חמורות, המאפיינות את משלוח-ההודעות האסורות או את פגיעתן. איני סבור כי המקרה שלפני מתאפיין במידה זו של חומרה. אמנם, מחד גיסא, היה מספרן של ההודעות רב ושליחתן נמשכה, ברצף, במשך תקופה ארוכה. זאת ועוד, ההודעות נשלחו לטלפון הנייד של התובעת. זוהי חדירה עמוקה למדי, בהשוואה למדיה אחרת, לפרטיותה של התובעת. זו פגיעה קשה יותר בזכותה לאוטונומיה של הרצון החופשי, שלא לקבל הודעות והיא לא בחרה לקבל.

אלא, שמאידך גיסא רבות הן הנסיבות המקלות. אלו מטות, לדעתי, את כף-המאזניים לקביעתו של פיצוי אשר אינו בשיעור המקסימאלי. כך, עם שמיעתם של נציגי-הנתבעת שוכנע בית-המשפט כי מקורו של שיגור-ההודעות היה בשגיאה ולא בפעולה מכוונת או, אפילו, באדישות לפגיעה בנמענת. שלא כבמקרים אחרים, רבים ומקוממים, כאן לא רכשה הנתבעת מאגר של מספרי-טלפון. היא לא שלחה את לחמה על-פני ים רחב של ציבור בלתי-מסוים של נמענים, אלא למי שנרשמו לפעילות בשורותיה. היא הסתמכה על רישום, שמראש צמצם את מספרם הפוטנציאלי של נמעני-ההודעות.

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

מעט שנודעה התקלה לגורמי-הנתבעת, ולא היה בכוחם לדעת עליה קודם שהוגש כתב-התביעה בהליך שלפני, הם חקרו ובדקו את מקורה. כשהתגלה המקור, הם מיהרו לתקן תקלה זו. שמעתי, באמון, את דבריו של נציג-הנתבעת כי זו פועלת עתה לניסוחו של נוהל, שימנע מקרים דומים בעתיד. ענינה של התובעת היה, כנדמה, מקרה יחיד. שום אדם אחר לא פנה אל הנתבעת בטענה דומה וממילא לא הוגשו נגדה תביעות נוספות בנדון. שוב, שלא כמו במקרים רבים אחרים, כאן לא הונח בסיס לקביעה כי הנתבעת היא "שור מועד" וכי היא חטאה בעבר בשליחתן של הודעות אסורות.

הנתבעת, כך נהיר, מקדישה את עתותיה, את משאביה ואת מרצם של חבריה לעשיית-טוב. באופן פרטני נהיר לי כי נציגיה פעלו בתום-לב לכל אורכה של הדרך – מיצירתו של מאגר-הפעילים, דרך שליחתן של ההודעות ועד להתנהלות לפניו של בית-משפט זה, שהותירה בי רושם של התנהלות כנה, תמה ונבונה.

17. לבסוף ראוי לתן משקל ממשי לחידוש המשפטי, שדומני כי בא בהכרעתי כאן. סיוגו של הפטור למסרים פוליטיים לא היה עד כה, כך להבנתי, נחלתן של ערכאות. הנתבעת הסתמכה, וראויה הייתה להסתמך, על ייעוץ משפטי, המשקף את הבנתו של החוק לפי לשונו. אף שאין להעביר את המחר של שגיאתה אל כתפיה של התובעת, אין לגבות מן הנתבעת מחר גבוה מדי, שאינו תואם הכרעה זו.

18. בשקלולן יחד של כל הנסיבות הללו מצאתי מקום לחייב את הנתבעת בפיצוי בן 250 שקלים לכל הודעה מן העשר, שנשלחו לתובעת. אלו הן, בדיוק, הנסיבות שבהן הוכח לבית-המשפט יסוד להפחתה מסכמו המרבי של פיצוי אפשרי.

התוצאה

19. בתוך 15 ימים מיום, שקיבלה לידיה פסק-דין זה, תשלם הנתבעת לתובעת פיצוי בסך של 2,500 שקלים ועוד הוצאות-משפט בסך של אלף שקלים. איחור בתשלומו של הסכום הכולל – 3,500 ש"ח – יוסיף לו הפרשי-הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 ועל כן כדאי לשלם בזמן.

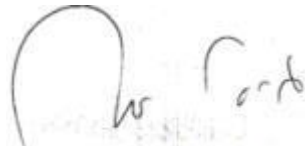
בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב-יפו

23 ביולי 2024

ת"ק 67763-02-24 טופז נגר נ' "אשדודים"

תשומת-לבם של שני הצדדים מופנית להוראתו של סעיף 16 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976, המאפשר, לפי תנאיו, לבקש מבית-המשפט המחוזי רשות לערער על פסק-דין זה.

ניתן היום, י"ז בתמוז התשפ"ד, 23 ביולי 2024, שלא במעמד-הצדדים.

גיא הימון, שופט

